

01 Iulie 2008, nr. 302

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii serviciului în organele vamale

(înregistrat în Parlament cu numărul 1943 din 09 Iunie 2008)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Legii pentru modificarea și completarea Legii serviciului în organele vamale.

Evaluarea generală

- 1. Autor al inițiativei legislative** este Guvernul RM, autor nemijlocit - Serviciul Vamal, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.
- 2. Categoria actului legislativ** propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.
- 3. Scopul promovării proiectului.** Potrivit notei informative este menționat că: "La elaborarea proiectului respectiv s-a ținut cont de riscurile de corupție specifice sistemului vamal, fiind propus un șir de norme care au drept scop diminuarea acestora și ridicarea nivelului de încredere a populației față de colaboratorii serviciului vamal.

Fundamentarea proiectului

- 4. Nota informativă** a proiectului de act legislativ supus expertizei este plasată pe site-ul Parlamentului.

Considerăm că în acest fel Parlamentul respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.

- 5. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă**

- 6. Suficiența argumentării.** Nota informativă ce însoțește proiectul nu conține argumentare suficientă, deoarece abordează în mod superficial elementele noi cuprinse de proiect, iar procedurile necesare pentru implementarea legii, nu sînt explicate nici într-un mod (pentru detalii a se vedea p.13 al prezentului raport de expertiză).

- 7. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale.** În nota informativă este menționat faptul că proiectul legii supus expertizei are drept bază și document de referință Declarația de la Arusha din 1993, aprobată de către Consiliul de cooperare vamală al OMV.

- 8. Fundamentarea economico-financiară.** Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, În cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli

financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

Fundamentarea financiar-economică lipsește, deși eventuala implementare a acestui proiect de Lege va necesita cheltuieli (spre exemplu, alin.2/1 propus la articolul 5 din Legea serviciului în organele vamale prevede publicarea informațiilor despre posturile vacante în mijloacele de informare în masă, fapt care presupune alocarea unor mijloace financiare pentru publicarea datelor respective, dar care va estimări ale acestor cheltuieli nu se regăsesc în nota informativă). Lipsa evaluării cheltuielilor poate afecta negativ implementarea proiectului, iar nealocarea mijloacelor financiare va transforma norma într-o prevedere declarativă, fără a fi atins efectul scontat

Evaluarea de fond a coruptibilității

9. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Din textul proiectului nu rezultă stabilirea și promovarea expresă a unor interese/beneficii de grup sau individuale, necorelate/contrare interesului public general.

10. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public.

11. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Proiectul nu conține norme care să fie în contradicție directă cu prevederile legislației naționale, deși prevederea specificată la lit. k) din alin. (1) al articolului 15 (punctul 6 al proiectului) necesită o examinare suplimentară în scopul ajustării acesteia la prevederile Legii cu privire la conflictul de interese, nr. 16-XVI din 15.02.2008.

12. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Formulările conținute în proiect sînt suficient de clare și concise, exprimările întrunind rigorile tehnicii legislative, ale limbajului juridic, respectă regulile de ortografie și punctuație.

13. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul legii stabilește o serie de condiții suplimentare pentru colaboratorii Serviciului vamal, fapt care presupune abilitarea serviciului cu competențe de verificare a respectării acestor condiții.

14. Analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile.

	Articol	Text	Obiecția	Elemente de coruptibilitate și alte riscuri	Recomandarea
1	p.1 art. 5 alin. (2/1)	2) ...Publicitatea funcțiilor vacante se asigură prin <u>intermediul mijloacelor de informare în masă</u> , prin plasarea pe pagina web a Serviciului Vamal și prin afișarea acestora pe panoul informațional <u>la sediul aparatului central al Serviciului Vamal</u> ".	Nu este clar, de ce publicarea informației despre funcțiile vacante se va face doar la panoul informațional al aparatului central al Serviciului vamal, dar nu și la birourile vamale.	Coruptibilitate Lipsa / insuficiența transparenței funcționării autorităților publice	A se examina posibilitatea publicării informației respective și pe panourile informaționale ale birourilor vamale, fapt care va conferi o transparență mai sporită a sistemului vamal.
2	p.2 art. 6 alin. (1)	"(1) Nu poate fi angajată în organele vamale persoana care a fost concediată anterior din serviciul vamal pentru <u>fapte ilicite</u> , comise în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu, persoana cu antecedente penale și nu se mai poate afla	În contextul utilizat în proiect nu este clar ce semnifică noțiunea "fapte ilicite": infracțiuni, contravenții sau abateri disciplinare.	Coruptibilitate Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Specificarea concretă a înțelesului noțiunii "faptă ilicită".

		În exercițiul funcțiunii colaboratorul vamal recunoscut, prin hotărîre judecătorească definitivă, incapabil sau cu capacitate de exerciciu limitată, precum și persoana care la momentul angajării, a tăinuit informații incompatibile cu serviciul în organele vamale."			
3	p.5 art.14 alin.(1)	"n) să aibă spijin și protecție împotriva <u>victimizării</u> ".	Noțiunea " <u>victimizare</u> " nu se regăsește în legislația națională în context similar celui abordat de proiect, fapt care poate provoca anumite deficiențe în procesul de interpretare și aplicare a normei respective.	Coruptibilitate Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Revizuirea noțiunii, inclusiv prin posibilitatea utilizării noțiunii de "sanționare".
4	p.6 art.15 alin.(1) lit. k)	"h) să respecte prevederile Codului de conduită etică a colaboratorului vamal; k) să semnalizeze <u>faptele ilegale și cele lipsite de etică profesională.</u> "	Lit. h) va avea un caracter declarativ, în lipsa descifrării noțiunii de "faptă ilegală" (ce se are în vedere: infracțiune, contravenție sau abatere disciplinară?), precum și a procedurii de raportare a unor asemenea raportări.	Coruptibilitate Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive Utilizarea termenilor diferiți cu referință la același fenomen / aceluiași termen pentru fenomene diferite Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect	Specificarea concretă a înțelesului noțiunii "faptă ilicită". Reglementarea concretă a procedurii de raportare unor asemenea încălcări a legislației.

Concluzii

În concluzie menționăm faptul că proiectul este afectat de un șir de riscuri de coruptibilitate:

- * nu este prezentată argumentarea financiară a proiectului, fapt care va prejudicia procesul de implementare a legii;
- * sînt utilizate noțiuni nedefinite sau chiar contrare celor utilizate de legislația națională;
- * procedurile de raportare (administrative interne) nu sînt reglementate de către proiect, care la fel poate afecta integritatea legii și dimpotrivă, ar putea să contribuie la creșterea nivelului corupției în organele vamale.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției